Nal. poczt. opł. rycz.

TYGODNIK
ZJEDNOCZENIE
ORGAN ZJEDNOCZENIA MIESZCZAŃSKIEGO W KRAKOWIE

Rok II. Kraków, dnia 9 marca 1930. Nr. 10.

Prenumerata wynosi:	Adres Redakcji i Administracji:	Cena pojed. egzemplarza
rocznie . . . . Zł. 10·— półrocznie . . . . „ 5·20 kwartalnie . . . . . . „ 2·60 miesięcznie . . . . . . „ 1·—	Kraków, ul. św. Marka l. 8. Telefon 576.	25 groszy.

Delegacja Małopolskich Izb Rzemieślniczych przedstawia postulaty rzemiosła Rządowi.

W ostatnich dniach lutego bawiła w Warszawie delegacja Małopolskich Izb Rzemieślniczych, celem przedstawienia Rządowi ciężkiego położenia rzemiosła i związanych z temże postulatów.

Izbę Rzemieślniczą krakowską reprezentował Prezydent tejże p. Jan Wolny oraz Wiceprezydent Andrzej Różycki, lwowską Prezydent Gustaw Pammer, Wiceprezydent Marjan Bendel, oraz stanisławowską Prezydent Włodzimierz Dąbrowski i Wiceprezydent zaś tarnopolską Prezydent Olszański i Wiceprezydent.

Obecnymi nadto byli sekretarze Izb Gaertner z Krakowa i Pisarski ze Lwowa.

Delegację, którą poprowadził p. poseł Mianowski, przyjął Prezes Rady Ministrów Dr Bartel, oraz Minister P. i H. inż. Kwiatkowski.

Delegacja zaznaczyła, że Rzemiosło rzeczywiście doznaje od czasów pomajowych większej życzliwości i opieki, co przedewszystkiem ma do zawdzięczenia tak Prezesowi Rady Ministrów, jak i Ministrowi P. i H. i za to jest wdzięcznem, jednak położenie Rzemiosła w dobie obecnej zmusza Prezydja Izb do przedstawienia pełnej grozy sytuacji dla Rzemiosła i związane z tą sytuacją postulaty.

Delegacja wręczyła tak Prezesowi Rady Ministrów jak i Ministrowi P. i H. memorjał, wygotowany przez biuro krakowskiej Izby Rzemieślniczej, którego treść przedstawiła przedewszystkiem za silne obciążenie podatkowe Rzemiosła, wadliwość systemu podatku przemysłowego, który wyczerpuje środki obrotowe z przedsiębiorstw przemysłowych, skutkiem czego rzemieślnicy albo muszą zdobywać te środki we formie uciążliwego kredytu, albo wogóle ograniczać, a niejednokrotnie poniechać produkcji. Obciążenie to spowodowało nadmierne zadłużenie warsztatów i niemożność dalszego płacenia podatków. To też Delegacja domaga się sprawiedliwych wymiarów odpisywania zaległości, obniżenia względnie odpisania odsetek i kar za zwłokę. Dalej sprzeciwia się Delegacja zamierzonemu nowelą rozciągnięciu obowiązku wykupywania świadectw nawet na tych rzemieślników, którzy sami w swoich warsztatach pracują bez żadnej pomocy, żądano zaniechania wliczania uczniów w liczbę kwalifikującą rodzaj kategorji przemysłu i domagano się, aby liczbę pracowników obliczano wedle przeciętnej w roku. Również kategorycznie domagano się zaniechania rewidowania prawomocnych już nakazów płatniczych za lata wsteczne.

Podniesiono też nienormalne obciążenie warsztatów opłatami socjalnemi, domagano się reformy ustawodastw, jednolitej administracji i skasowania ustawy nakładającej obowiązek opłaty na fundusz bezrobotny na warsztaty zatrudniające poniżej 5 robotników i oburzającą granicę wieku bezrobotnego z 18 lat życia na 16 lat.

Delegacja zwróciła między innymi uwagę na wadliwość rozdziału dostaw i robót, który to rozdział powinien następować regjonalnie, a nie podlegać systemowi centralizacji, wystąpiono też przeciw utrzymywaniu przez więziennictwo i państwowe oraz komunalne zakłady rozmaitych warsztatów rzemieślniczych, w końcu przeciw tolerowaniu zagranicznego zalewu tandetnemi wyrobami obuwia, które niszczy nietylko rzemiosło, ale także nasz rodzimy przemysł fabryczny.

Domagano się wprowadzenia w życie ustawy zabezpieczającej hipotecznie pretensje rzemieślników budowlanych z tytułu robót przy budowach, dalej domagano się silniejszych kredytów dla rzemiosła i poruszono wiele żywotnych spraw.

Tak Prezes Rady Ministrów, jak i Minister P. i H. przyjęli Delegację z dużą życzliwością, a po szczegółowem umotywowaniu odnośnych postulatów przez posła Mianowskiego, zapewnili, iż uznają słuszność tych żądań, problemami tymi się zajmowali, że dążeniem jest dopomożenie Rzemiosłu i spełnienie wielu z tych postulatów. Podał też p. Minister P. i H., że sprawy niektóre dzięki kołataniu przez posła Mianowskiego, były poruszane na komitecie Ekonomicznym Rady Ministrów, a sprawy wiążące się z rzemiosłem, badane są obecnie specjalnie przez komisję utworzoną przy Ministerstwie P. i H., a n. p. co do warsztatów rzemieślniczych przy zakładach państwowych, już dzisiaj wydano zakaz tworzenia nowych.

Poseł Mianowski powołany do podkomisji podatku przemysłowego, bronił postulatów rzemiosła w tejże podkomisji tak, że dzięki stanowisku Ministra P. i H. oraz Ministra Skarbu na posiedzeniach podkomisji przyjęto, iż rzemieślnicy VIII kategorji pracujący z jednym pracownikiem nie będą nabywać świadectw przemysłowych, a nowelę do ustawy podatków przemysł. rozszerzono w ten sposób, że kategorje VIII, VII i VI. będą opłacały stawkę 1 procent od 1931, zamiast 2 procent, zaś wyższe kategorje mają opłacać $1^3/_4$ procent od 1 stycznia 1932.

Należy się też spodziewać, że i inne postulaty rzemiosła zostaną przychylnie rozpatrzone i uwzględnione; w każdym wypadku poseł Mianowski, którego oddanie sprawom rzemieślniczym jest powszechnie znanem, nadal będzie zabiegał i przypominał rozpatrzenie tych spraw.

Nadmierne świadczenia na rzecz instytucyj ubezpieczeń społecznych.

Obecne krytyczne położenie przemysłu i zupełny brak gotówki powoduje, że wszelkie wydatki na świadczenia publiczne i społeczne uskuteczniane bywają z wielkim trudem. Jeżeli w pewnym okresie zdarzy się, iż z powodu zupełnego wyczerpania funduszów i zastoju nastąpi zwłoka w płaceniu tych należytości, to narastające odsetki zwłoki i koszty karne, czy też egzekucyjne, poprostu uniemożliwiają wywiązanie się przemysłowca ze swych długów, gdyż obok bieżącej płatności na te świadczenia musi wyrównać nietylko zaległości, ale odsetki i koszty, które częstokroć osiągają a nawet i przewyższają zasadniczy dług. Kasa chorych od szeregu lat pobiera miesięcznie 2% odsetek zwłoki, powołując się na okólnik Nr 16. Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń we Lwowie z dn. 3 lutego 1927 r. Urzędowy Dziennik 1025/27. Okólnik ten stwierdza, iż do zaległych składek Kasy Chorych stosuje się w dalszym ciągu przepis art. 10 ustawy z dnia 6 grudnia 1923 r. Dz. U. Rz. P. Nr 127, poz. 1044. Ustawa ta przewiduje, iż 2% miesięczne odsetki zwłoki odnoszą się również do publiczno-prawnych dochodów związków i instytucyj o charakterze publiczno-prawnym.

Przepisy tej ustawy do dnia dzisiejszego nie zostały usunięte, jednak niektóre instytucje ubezpieczeń socjalnych, jak np. Fundusz Bezrobocia, Zakład ubezpieczeń od wypadków i Zakład pracowników umysłowych, w zrozumieniu trudności, zaliczają tylko 12-procentowe odsetki. Natomiast Kasa Chorych żąda nadal i pobiera 24%. Tak wysokie odsetki zwłoki nie są spotykane w życiu gospodarczem i stoją w rażącej sprzeczności z istniejącemi ustawami o lichwie pieniężnej. Uważamy, że normy prawne, regulujące generalnie dozwoloną wysokość stopy procentowej, tyczą materjalnie również jako późniejsze, wszystkich ustaw specjalnych, a więc także ustawy z dn. 6 grudnia 1923 r. Dz. U. Rz. P. Nr 127 i posiadają moc prawną do obniżenia odsetek zwłoki również w tych ustawach specjalnych. Wprawdzie w późniejszych ustawach, ustalających wysokość odsetek prawnych, np. w szczególności w rozporządzeniu z 1927 roku Dz. U. Rz. P. Nr 16, poz. 125, formalnie wymienione są tylko odsetki prywatno-prawne, jednak nie jest wykluczonem, iż przy położeniu nacisku na materjalne zasady prawne, postanowienie ustawy z 6 grudnia 1923 r. Dz. U. Rz. P. Nr 127, poz. 1044, nie daloby się utrzymać, tembardziej, że ustawa ta w art. 1, a więc zasadniczym — usprawiedliwia wprowadzenie przepisów dewaluacją marki. Obecnie, gdy mamy ustaloną walutę, a z drugiej strony kryzys gospodarczy i brak gotówki, stoi w jaskrawej sprzeczności z formalnemi postanowieniami przestarzałej ustawy, będącej przeżytkiem z czasów inflacji, należy ustawę tę z 6. XII. 1923 r., Dz. U. Rz. P. Nr 127, poz. 1044 znieść.

Ponieważ formalności połączone ze zniesieniem ustawy mogą wywołać zwłokę, mogłoby Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej wydać wewnętrzną instrukcję do wszystkich instytucyj ubezpieczeń społecznych, zabraniającą pobierania odsetek, wyższych od dopuszczalnych odsetek w stosunkach prawno-prywatnych, a więc obecnie na podstawie rozporządzenia Min. Skarbu i Min. Sprawiedliwości z 21. II. 1927 r., Dz. U. 16/27, poz. 125, 10% odsetek rocznych. Drugiem rażącem obciążeniem, które wywołują Kasy Chorych swem postępowaniem jest okoliczność, że organy wykonawcze Kasy Chorych posługują się przy egzekucjach zaległości składkowych adwokatami i osobistemi interwencjami przy akcie egzekucyjnym, co w wysokim stopniu i wprost nieproporcjonalnie do egzekwowanej kwoty podraża koszty egzekucji, mimo, że Kasa Chorych mogłaby zupełnie oszczędzić sobie interwencji adwokata i osobistej i pozostawić wykonanie egzekucji organowi sądowemu.

Także i tę sprawę winny miarodajne czynniki ze względów słuszności uregulować wewnętrzną instrukcją w najbliższym czasie.

Dr Tadeusz Spitzer.

Polityka mieszkaniowa w Polsce i zagranicą.

Ukazała się niezwykle ciekawa i cenna praca prezesa Izby przemysłowo-handlowej w Warszawie b. ministra inż. Czesława Klarnera, p. t. „Polityka mieszkaniowa w Polsce i zagranicą". Praca ta zawiera krótkie omówienie sposobów rozwiązania względnie stanu kwestji mieszkaniowej w ważniejszych państwach europejskich i Ameryki, oraz szczegółowo uzasadniony projekt zażegnania klęski mieszkaniowej w naszym kraju.— Nie jest to pierwsza praca p. prezesa Klarnera w tej dziedzinie. Z uwagi na osobę autora, który jest u nas jednym z najwybitniejszych znawców z zagadnień budownictwa mieszkaniowego, jak i na aktualność i doniosłość poruszonego tematu, ostatnia książka p. prezesa Klarnera wywołała żywe zainteresowanie.

Aktualja skarbowe.

Z okólników Ministerstwa Skarbu.

Przesunięcie terminu do składania zeznań o dochodzie.

Termin do składania zeznań o dochodzie przez osoby fizyczne i spadki wakujące (nieobjęte) został przesunięty z dnia 1-go marca na dzień 1 maja 1930 r. Osoby prawne obowiązane są złożyć zeznania o dochodzie również do 1 maja 1930 r., a to w myśl art. 50 ustawy o podatku dochodowym. Wobec rokrocznych przesunięć terminu złożenia zeznania o dochodzie przez osoby fizyczne do 1 maja, ustawowy termin (do 1 marca) właściwie milcząco, przez życie, został w praktyce uchylony i przesunięty do 1 maja. Czyż nie lepiej byłoby sprawę tę raz na zawsze uregulować w drodze ustawodawczej i ustalić dla wszystkich jeden termin — do 1 maja, (co już de facto nastąpiło) zamiast ciągłych przesunięć terminu ustawowego?

Zaznaczamy, że na uzasadnioną prośbę osób fizycznych przewodniczący komisyj uprawnieni są do zezwolenia na odroczenie terminu nie później, jak do 1 lipca 1930 r.

Przesunięcie terminu płatności i raty podatku gruntowego.

Ustawą z dn. 12 lutego r. b. (ogłoszoną w Dzienniku Ustaw Nr. 14 za r.b.) Sejm ujednostajnił terminy płatności państwowego podatku gruntowego i składek za przymusowe ubezpieczenie budowli od ognia w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, w ten sposób, że zarówno podatki gruntowe, jak i rzeczone składki płatne są w dwóch równych ratach półrocznych: I rata w ciągu miesiąca kwietnia, druga zaś w czasie od 15 października do 15 listopada. Ponieważ według dotychczasowych przepisów I rata podatku gruntowego w r. b. płatna była w czasie od 15 lutego do 15 marca, Ministerstwo Skarbu przesunęło termin ten na kwiecień r. b.

Cofnięcie szeregu ulg podatkowych dla handlu i rękodzieła.

Na ostatniem posiedzeniu komisji skarbowej Sejmu cofnięto szereg ulg już przyznanych dla handlu hurtowego, detalicznego i rękodzieła. W ten sposób, aby ograniczyć ubytek w dochodach ze źródeł podatkowych po zastosowaniu reformy w r. 1930/31 do kwoty 64 miljonów zł. czyli o 20 miljonów mniej, niż przy poprzednich stawkach, w r. 1931/32 zaś do 116 miljonów, czyli mniej o 41 miljonów. Tak więc dla handlu hurtowego przyznano stawkę podatku obrotowego w wysokości ¾% od 1-go kwietnia 1930 r., a ½% dopiero od 1 kwietnia r. 1931. Co do handlu detalicznego postanowiono wprowadzić 1½% od 1 stycznia 1931 r., 1% od stycznia 1932 r. Dla handlu komisowego podniesiono opodatkowanie z 2 na 3%. Trzecie czytanie noweli o podatku obrotowym odbędzie się na komisji w najbliższą środę. Na plenum Sejmu sprawa wejdzie w sobotę.

Fundusze dla Izb rzemieślniczych.

Na ostatniem posiedzeniu Rady Ministrów został uchwalony projekt dotyczący utworzenia podstaw finansowych Izb rzemieślniczych. Rada Ministrów przyjęła projekt, opracowany przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, ustanawiający projekt opłaty rzemiosła na rzecz Izby w wysokości 24 zł. rocznie od warsztatu, a ponadto opłaty od każdego zatrudnionego rzemieślnika, czeladnika i ucznia. Projekt ten zostanie przesłany ciałom ustawodawczym do uchwalenia. Zaznaczyć należy, że czynniki rządowe opracowując ten projekt ustawy nie uzgodniły poglądów swych z przedstawicielami rzemiosła, które zasadniczo stoi na stanowisku, iż obciążenia, jakie wypływać będą z tej ustawy, są zbyt wysokie. Obecnie jednak należy się liczyć z tem, iż przy obecnej konfiguracji stosunków w sejmie przedłożenie rządowe zostanie uchwalone.

Kto wygrał dolarówkę?

1 marca o godz. 10 rano odbyło się ciągnienie dolarówki w sali konferencyjnej min. skarbu. Wylosowano 100 premij na ogólną sumę 75.000 dolarów.

40.000 dolarów padło na numer 595202, **8.000 dolarów** na Nr 555320, **3.000 dolarów** na Nr. 451741, 668680, 826731, **1.000 dolarów** na Nr. 601167, 486097, 758914, 639701, 316845. **500 dolarów** na Nr. 144185, 639409, 316665, 681360, 486181, 995230, 445969, 934497, 20159, 184031, **100 dolarów** na Nr. 375445, 134450, 698391, 585730, 794078, 224965, 8912119, 67124, 131675, 41507, 868968, 418213, 264849, 147453, 674754, 250747, 632059, 780274, 116924, 63884, 16296, 774995, 750717, 450989, 125587, 875152, 457556, 464928, 586916, 557493, 856870, 563925, 566802, 920988, 939047, 33059, 814411, 591028, 987806, 487708, 403257, 599008, 819218, 833104, 315600, 641823, 291077, 516209, 369729, 772926, 580444, 649863, 544473,, 6537373 935015, 12090, 165895, 82897, 146253, 98360, 939816, 929024, 673320, 765375, 500754, 257583, 646117, 532978, 169790, 516997, 5715, 885889, 922038, 768525, 224699, 194088, 605319, 989458, 380696, 836160.

Podania o dopuszczenie do egzaninu rzemieślniczego.

należy wnosić do Izby Rzemieślniczej w Krakowie, ul. św. Anny 9.

Na podanie należy używać formularzy wydanych przez Izbę, albowiem podania nieodpowiadające przepisanej formie i wymogom, będą zwracane kandydatom do uzupełnienia. W interesie zatem kandydatów leży nabywanie tych formularzy wprost w Izbie, albo w Związkach Cechów oraz w Cechach.

Zawieszenie podatku od kapitału i rent.

W Dz. Ust. Rzplitej Polsk. Nr 10 z dn. 19 lutego, poz. 67, ogłoszono ustawę z dnia 1 lutego 1930 r. o ulgach podatkowych dla kapitałów. Mocą tej ustawy zawiesza się z dn. 1 stycznia 1930 r. wymiar i pobór podatku od kapitałów i rent. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia a wykonanie jej poruczono Ministrowi Skarbu.

Zjazd Rady Naczelnej Zrzeszeń kupiectwa.

Jak się dowiadujemy, dn. 28 b. m. odbędzie się w Warszawie nadzwyczajny zjazd delegatów Rady Naczelnej Zrzeszeń kupieckich. Porządek dzienny obejmuje referaty związane z obecną krytyczną sytuacją handlu w Polsce, ze szczególnem uwzględnieniem potrzeby reformy systemu podatkowego. Spodziewany jest udział delegatów Zrzeszeń kupieckich z całej Polski.

O opłatach adjacentowych.

Celem wyjaśnienia nieporozumień pomiędzy sprzedającym a kupującym grunty budowlane, zwracamy uwagę zainteresowanych na odnośne przepisy Rozporządzenia Prezydenta R. P. o budownictwie, obecnie obowiązujące: Na właścicieli gruntów budowlanych są gminy ustawowo uprawnione nałożyć w związku z urządzaniem ulic następujące ciężary: a) zwrot wartości gruntów, stanowiących własność gminy według oszacowania lub przez nią nabytych po cenie zapłaconej z odsetkami od dnia nabycia do 20 m. szerokości ulicy po 10 m. szerokości na każdą stronę ulicy, b) koszty budowy jezdni i chodników, c) koszty urządzenia oświetlenia, d) koszty urządzenia wodociągu i kanalizacji, odpowiadające kosztom założenia przewodów o najmniejszym wymiarze, stosowanym w danej miejscowości.

Ewentualne roszczenia właścicieli gruntów budowlanych o zwolnienie ich z obowiązku uiszczania kosztów adjacentowych nie mają żadnego oparcia o przepisy ustawowe.

Fabrykacja rowerów w Polsce.

Spieszymy podać do wiadomości naszych czytelników fakt, mający doniosłe znaczenie dla polskiego rynku środków lokomocyjnych. Oto Państwowa Fabryka Broni w Radomiu przystąpiła do produkcji rowerów na wielką skalę.

Jakie cele przyświecały w tym wypadku Państwowej Fabryce Broni? Chodziło po pierwsze o to, ażeby rzucić na rynek towar dobry i trwały, przystosowany do naszych warunków drogowych. Rowery, jakie importujemy z zagranicy, pochodzą z krajów, posiadających dobre drogi. Nic dziwnego, że rower zagraniczny doskonałej marki, który na Zachodzie doskonale spełnia swe zadanie, w Polsce niszczy się szybko wskutek złego stanu naszych dróg. Rower, który ma być używany na polskich drogach, musi mieć konstrukcję szczególnie trwałą. Takie właśnie rowery rzuca na rynek Państwowa Fabryka Broni. Rowery, dotychczas przez tę wytwórnię wytworzone, okazały się rzeczywiście pierwszorzędnymi, co zawdzięczać należy doskonałemu urządzeniu technicznemu fabryki, a także starannemu doborowi sił fachowych.

Polska gospodarcza.

Nowelizacja ustawy o podatku przemysłowym.

(Dokończenie).

Od dnia 1 kwietnia 1930 r. projektuje się zwolnienie od podatku przemysłowego od obrotu tranzakcyj kupna-sprzedaży wszelkiego rodzaju zbóż i mięsa — dokonywanych na giełdach krajowych, a udowodnionych kartami umów giełdowych, spisanemi przez przysięgłych maklerów giełdowych.

Powyższe zwolnienie jest niezbędne dla ożywienia i popierania ruchu na naszych giełdach towarowych, a nawet umożliwienie dalszej egzystencji tych giełd.

Przy opodatkowaniu bowiem tranzakcyj giełdowych większość obrotów temi towarami odbywa się w handlu pokątnym poza giełdami.

Należy nadto zaznaczyć, że prawidłowe funkcjonowanie giełd zbożowo-towarowych ma doniosłe znaczenie dla usprawnienia wymiany towarowej w dziedzinie handlu ziemiopłodami. Słabość tego handlu w obecnym kryzysie cen ziemiopłodów ujemnie odbiła się na ogólnej sytuacji gospodarczej i utrudniła walkę z przesileniem w rolnictwie.

Z dniem 1 kwietnia 1930 r. projektuje się (art. 1) obniżenie stawki podatkowej do 1% od obrotów przy niektórych tranzakcjach bankowych, jak prowizje, procenty i wynagrodzenia komisowe.

Z dniem wejścia w życie projektowanej noweli proponowane jest (art. 7) wprowadzenie podatku wyrównawczego od fabrykatów i półfabrykatów, wyprodukowanych przez przedsiębiorstwa, nie opłacające podatku przemysłowego, w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym, a przeznaczonych do dalszej sprzedaży, przeróbki lub użytku własnego na obszarze obowiązywania ustawy.

Przepis powyższy ma na celu opodatkowanie towarów, będących przedmiotem tranzakcyi, dokonywanych przez handlujących, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl ustawy z dn. 15 lipca 1925 r., zarówno wówczas, gdy ów handlujący nie posiada swego przedsiębiorstwa na terenie celnym Rzeczypospolitej, jak i wówczas, gdy jego przedsiębiorstwo na terenie celnym Rzeczypospolitej się znajduje.

Od podatku wyrównawczego zwolnione zostają towary, wyprodukowane przez gospodarstwa i przedsiębiorstwa, wymienione w art. 2 i 3 obowiązującej ustawy z dn. 15 lipca 1925 r., a zwolnione od państwowego podatku przemysłowego.

Projektowany przepis ma na celu uchylenie dotychczasowego nieuzasadnionego uprzywilejowania tranzakcyj, dokonywanych w Polsce przez przedsiębiorstwa, nie opłacające podatku przemysłowego. Brak tego przepisu stwarzał premję dla przywozu, stwarzał poza tem nierówne warunki konkurencji między poszczególnemi częściami terytorjum celnego Rzeczypospolitej.

Podobne przepisy istnieją w szeregu państw, posiadających opo-

Drugim celem, który zresztą wiąże się ściśle z pierwszym, była chęć ograniczenia importu rowerów zagranicznych, które zalewały dotychczas nasz rynek. Istniejące fabryki rowerów nie mogły pod względem ilościowym pokryć zapotrzebowania.

Państwowa Fabryka Broni zaspokoi zapotrzebowanie rynku zarówno jakościowo, jak i ilościowo. W ciągu roku bieżącego fabryka ma wyprodukować około 40.000 rowerów. W następnych latach cyfra produkcji będzie niewątpliwie większa. Narazie wyrabia się jedynie rowery męskie w trzech rodzajach (turystyczny Nr 1, turystyczny Nr 2 i luksusowy). W dalszem stadjum produkcji przewidziana jest równie budowa rowerów damskich, dziecinnych oraz specjalnych wyścigowych. Rowery Państwowej Wytwórni Broni noszą znak fabryczny „Łucznik", którego rysunek wzięty jest z drzeworytu Skoczylasa. Państwowa Wytwórnia Broni poświęca całą swą energję w tej dziedzinie na ustalenie wysokiego poziomu fabrykacji, natomiast sprzedaży we własnym zakresie nie prowadzi. Sprzedaż rowerów marki „Łucznik" objęła jedna z wielkich firm handlowych prywatnych.

Protesty wekslowe w Banku Polskim.

Statystyka protestów wekslowych wskazuje, iż liczba weksli zaprotestowanych wzrosła b. poważnie. Jak wynika ze sprawozdania Banku Polskiego, odsetek weksli protestowanych w Banku Polskim wyniósł w styczniu bież. r. 6.12 procent, t. zn. osiągnął wysokość nienotowaną od stycznia 1926 r. W porównaniu ze styczniem r. ub. odsetek protestów weksli w Banku Polskim powiększył się o 63 procent, mimo wzmożonej ostrożności banku co do dyskontowania weksli. Ze statystyki, obejmującej wystawców, 5 ważniejszych gałęzi gospodarstwa społecznego wynika, iż na ogólną kwotę weksli zaprotestowanych w wysokości 16.8 milj. zł. na przemysł włókienniczy przypadło 34 procent, na rolnictwo 19 procent, na branżę metalową 6 procent, skórzaną 4 procent, drzewną 3 procent. Styczeń był trzecim zkolei miesiącem kurczenia się portfelu wekslowego, który w ciągu tego okresu zmniejszył się o 60.5 milj. zł., czyli o 8 procent. — Bank Polski uwzględniając krytyczne położenie rolnictwa zezwolił na prolongatę pierwszej raty z tytułu udzielonych rolnictwu kredytów na rejestrowy zastaw rolniczy.

---

datkowanie obrotu wewnętrznego (Austrja, Czechosłowacja i Francja).

Przepis proponowany wydaje się konieczny w interesie zarówno wytwórczości, jak i wymiany wewnętrznej. Trudności, jakie stoją na przeszkodzie rozwojowi życia gospodarczego w Polsce, trudności, wynikłe ze świadomego osłabienia rozwoju gospodarczego ziem Rzeczypospolitej przez państwa zaborcze, pomnożone stokrotnie przez ruinę wojenną, niepokonane jeszcze w dziedzinie odbudowy kapitałów własnych — wymagają, aby warunki, w jakich pracuje wytwórczość rodzima, były pod względem podatkowym conajmniej równe z warunkami, jakie posiada na terenie Rzeczypospolitej wytwórczość, z nią konkurująca.

Brak możliwości tego wyrównania był jedną z przyczyn, niewątpliwie hamujących rozwój naszego życia gospodarczego, gdyż stanowił premję dla wwozu zamiast surowców — półfabrykatów, zamiast półfabrykatów — wyrobów gotowych. Kształtowanie się cen, bez wprowadzenia powyższego podatku wyrównawczego, musiałoby być nadal tego rodzaju, iż im wyrób był formą bardziej oddalony od stadjum pierwotnego, im był doskonalszy, im więcej przechodził faz produkcji, tem większą uzyskiwał na rynku polskim premję konkurencyjną.

Zważywszy motywy powyższe, uznać należy, iż projekt ustawy, ograniczający wysokość stawki, jaką wolno pobierać, zwalniający od opłaty podatku wyrównawczego wszelkie surowce — jest w porównaniu z ustawodawstwem innych państw, znajdujących się w analogicznej sytuacji pod względem ustawodawstwa o podatku obrotowym, łagodniejszy i nie pokrywa w całości istniejącej dzisiaj premji dla towarów, dostarczanych na rynek polski przez przedsiębiorstwa, nie opłacające podatku przemysłowego, i dlatego nie powinien w praktyce powodować żadnych trudności.

Ustawowy obowiązek uiszczania podatku wyrównawczego przez odbiorcę (nabywcę) towaru ma na celu wprowadzenie w pierwszą kalkulację dysponenta towaru, t. j. hurtownika, korektywy wyrównawczej, a zatem ma go wstrzymać od tranzakcyj gospodarczo nieusprawiedliwionych. Poza efektem czysto podatkowym, skutek dodatni, jakiego oczekiwać należy w ożywieniu wymiany wewnętrznej — wyniknąć winien i z tego jeszcze powodu, iż stworzona zostaje tą drogą pewna presja natury już psychologicznej, nakazująca kupiectwu zarzucenie dawnych przedwojennych kategoryj myślenia — zmuszając je do szukania głównego oparcia o wytwórczość własną, wszędzie tam, gdzie jest to gospodarczo usprawiedliwione.

W dalszym ciągu projekt noweli (art. 5) przewiduje rozszerzenie ulg, dotyczących tranzakcyj eksportowych surowcami, także na krajowe produkty gospodarstwa rolnego, rozciągnięcie bonifikacji podatku obrotowego przy eksporcie również na eksportowe przedsiębiorstwa handlowe, oraz zniżanie względnie zawieszanie podat-

W sprawie przewozu drobnicy w skrzyniach.

Za przykładem kolei francuskich i angielskich, ministerstwo komunikacji zamierza zorganizować na P. K. P. (na razie tytułem próby, w komunikacji wewnętrznej i wyłącznie w wagonach krytych) przewóz przesyłek drobnych w skrzyniach, należących do kolei. Skrzynie będą drewniane na kółkach, zamykane na klucz lub na kłódkę, a rozmiary ich zaprojektowano takie, ażeby można było naładować do normalnego krytego wagonu 5 skrzyń (po 2 na każdej ścianie szczytowej i jedną pośrodku między drzwiami wagonu). Pojemność skrzyń pozwoli na naładowanie do niej 1 do 1 i pół tonny towaru. Do jednej skrzyni można będzie ładować tylko przesyłki jednego nadawcy dla jednego odbiorcy i na jedną stację przeznaczenia. W razie żądania nadawców lub odbiorców, kolej będzie zezwalała na dostarczenie skrzyń próżnych lub z ładunkiem środkami klijentów, a gdzie to będzie możliwe, środkami kolei, do mieszkań, lub składów położonych poza obrębem stacyj nadawczych lub odbiorczych. Za przewóz przesyłek w skrzyniach projektuje się pobierać opłatę według stawek taryfowych za dany towar netto z pewnym dodatkiem procentowym za użycie skrzyń, któryto dodatek zostanie określony przez Ministerstwo Komunikacji po ustaleniu kosztów sporządzenia skrzyń.

Przewóz towarów w skrzyniach przedstawia dla nadawców i odbiorców następujące korzyści: 1) daje dużą oszczędność pieniędzy i czasu na opakowanie towaru, 2) zmniejsza ryzyko uszkodzeń przy załadowaniu, wyładowywaniu i przeładowywaniu z wagonu do wagonu w drodze, 3) zmniejsza liczbę wypadków zagubienia i kradzieży towarów przy przewozie koleją, 4) zapewnia większą szybkość dostawy, i 5) w przypadkach dostarczania skrzyń nadawcom i odbiorcom do domu lub składu, zwalnia ich od konieczności dowozu towaru na kolej i odwozu ich ze stacyj.

Przed przystąpieniem do sporządzenia pewnej ilości skrzyń, Ministerstwo Komunikacji chciałoby zasięgnąć opinji sfer handlowych i przemysłowych oraz przedsiębiorców spedycyjnych w następujących kwestjach: a) czy projektowana pojemność skrzyń odpowiada potrzebom przewozowym zainteresowanych, a jeżeli nie, to jakie rozmiary skrzyń byłyby wskazane, b) w jakich kierunkach lub między jakiemi stacjami należałoby zaprowadzić przewóz drobnicy w skrzyniach, c) czy przy podanych wyżej opłatach przewozowych (za towar netto plus pewien odsetek za użycie skrzyń) korzystanie przez nadawców z przewozu w skrzyniach byłoby zapewnione.

Rodzimy przemysł elektrotechniczny musi zyskać jaknajszersze poparcie społeczeństwa.

Nasz przemysł elektrotechniczny, którego liczne gałęzie powstały i rozwinęły się już częściowo po wojnie względnie po wypowiedzeniu nam przez Niemcy traktatu handlowego, postawił swą wytwórczość obecnie na poziomie niczem nieustępującym zagranicznemu. Polskie maszyny elektryczne, armatura i t. d. są równie dobre jak obce, niekiedy nawet może lepsze. Jednakże, z tych czy innych względów, fabryki nasze nie otrzymują z kraju tyle zamówień, ile wypadałoby z rzeczywistego stanu zapotrzebowania i znaczna jego część pokrywa się importem zagranicznym. Dość powiedzieć, że w okresie styczeń—listopad r. ub. sprowadziliśmy z zagranicy ma-

---

ku, przypadającego od prowizyj, uzyskanych przez wspólne biura sprzedaży przedsiębiorstw przemysłowych przy tranzakcjach eksportowych.

Wobec zachodzących sprzeczności pomiędzy przepisami art. 8 p. 5 obowiązującej ustawy a treścią taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, w części, dotyczącej świadectw przemysłowych dla drobnych przedsiębiorstw przemysłowych i rzemieślniczych, projekt noweli przewiduje (art. 6) usunięcie tej sprzeczności.

Nadto w projekcie noweli (art. 3) zawarty jest przepis, że ulgowe stawki podatkowe ½% i 1%, przewidziane dla przedsiębiorstw handlowych, mogą być stosowane jedynie do obrotów przedsiębiorstw handlowych, uzyskanych ze sprzedaży towarów bez przerobu. Natomiast do obrotów przedsiębiorstw handlowych, uzyskanych ze sprzedaży towarów po ich przerobieniu w obcych przedsiębiorstwach przemysłowych, t. j. w innej postaci, aniżeli zostały nabyte, ma być stosowana zawsze stawka 2%.

Przepis powyższy jest konieczny w związku z dotychczasową praktyką, która wykazała, że liczne przedsiębiorstwa handlowe obchodzą ustawę. Oddając nabyte surowce względnie półfabrykaty do przerobu do przedsiębiorstw przemysłowych i sprzedając otrzymane produkty, uzyskują powyższe przedsiębiorstwa handlowe ulgowe stawki podatkowe, odnośne zaś przedsiębiorstwa przemysłowe, które uskuteczniały przerób, opłacają podatek tylko od otrzymanego wynagrodzenia. W ten sposób Skarb Państwa nie otrzymuje należnego od powyższych tranzakcyj podatku w pełnej wysokości.

Celem umożliwienia stwierdzenia w rzeczywistej wysokości wynagrodzeń, uzyskiwanych przez przedsiębiorstwa komisowe, wprowadza się w projekcie noweli (art. 2) dla tych przedsiębiorstw ustawowy obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych.

Dalsze przepisy (art. 2) przewidują opodatkowanie komisantów i pośredników, działających na rachunek osób, nie opłacających podatku przemysłowego, od pełnego obrotu towarowego, a nie od prowizji. Ma to na celu wyrównanie obciążenia podatkowego tranzakcyj, dokonywanych przez powyższych pośredników, z obciążeniem transakcyj, dokonywanych przez komisantów i pośredników, działających na rachunek osób, opłacających podatek przemysłowy.

Wreszcie projekt ustawy zawiera przepis (art. 8), upoważniający Ministra Skarbu do ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o państwowym podatku przemysłowym w brzmieniu obowiązującem. Przepis ten jest niezbędny z uwagi na liczne, często zasadnicze zmiany, wprowadzone projektowaną nowelą.

szyn elektrotechnicznych i różnych przyrządów za sumę 165 miljonów zł., przyczem cyfra ta nie obejmuje surowców dla przemysłu elektrotechnicznego niezbędnych, jak miedź, kauczuk, cyna i t. p. W porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego import ten wykazał zwyżkę mniej więcej o 5 procent, co należy zapewne policzyć na rachunek większego popytu, lecz całość sumy importu wydaje się stanowczo zbyt wielką, gdyż część jej przynajmniej przypada na maszyny i aparaty w kraju wyrabiane.

Polski Zw. Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych w celu zapobieżenia nadmiernej penetracji wytworów obcego pochodzenia zwrócił się do wszystkich ministerstw, urzędów państwowych i komunalnych, Izb Przemysłowo-Handlowych i t. p. z pismem okólnem, stwierdzającem konieczność jaknajszerszego zaspakajania potrzeb z zakresu wytwórczości elektrotechnicznej w fabrykach krajowych i należy się spodziewać, że apel ten nie przebrzmi bez echa. Zakładane obecnie w tyłu miastach prowincji elektrownie winny się zaopatrywać w aparaturę jedynie polskiego pochodzenia.

Zalew obuwia zagranicznego.

We Lwowie, 28. II. w sali Izby rękodzielniczej odbył się wiec majstrów szewskich. Na porządku dziennym była sprawa budowy fabryki obuwia firmy Bata. Po referacie, który zilustrował niebezpieczeństwo, grożące bytowi majstrów szewskich, referent zaproponował rezolucję wzywającą władzę oraz Radę przyboczną, aby dotego nie dopuściły i pozwolenia na budowę takiej fabryki nie wydały. Przedstawiciel kupców-skórników przyłączył się do protestu majstrów szewskich, wskazując, ponadto, że firma Bata sprowadzać będzie do swej fabryki skóry z zagranicy, co zaszkodzi tej branży handlu. Rezolucję zaproponowaną przez referenta jednogłośnie przyjęto.

Przemysł niemiecki szykuje się do ekspansji na rynki polskie.

W ziwązku z coraz poważniejszemi możliwościami rychłego zawarcia traktatu handlowego polsko-niemieckiego, przemysł i handel niemiecki wykazują niebywałe dotychczas zainteresowanie tegorocznemi Targami w Poznaniu. Niema wprost dnia, by z Niemiec nie przychodziły do Dyrekcji zapytania i zgłoszenia poważnych firm. Objawy te uzasadniają niepokój przemysłu krajowego, że przemysł niemiecki przygotowuje się poważnie do wzmożenia ekspansji na rynki polskie. Niewątpliwie, przemysł polski zdając sobie sprawę z poczynań i zamierzeń przemysłu niemieckiego, potrafi w odpowiedni sposób zareagować, odpowiadając na akcję kontrakcją. Na podstawie dotychczasowych zgłoszeń można już dziś stwierdzić, że eksponaty przemysłu niemieckiego znajdą odpowiednią i mocną przeciwwagę w tem, co przemysł polski wystawi na Targach. Ponieważ zaś prekluzyjny termin zgłoszeń udziału w Targach mija dopiero za trzy tygodnie, przeto istnieje pewność, że udział przemysłu polskiego w tegorocznych Targach będzie zakrojony na wielką skalę, temwięcej, że jak nam wiadomo, sprawą udziału w Targach zajęły się żywo związki przemysłowców i fabrykantów.

Co mówią wybitne jednostki świata amerykańskiego
o ubezpieczeniu życiowem.

Coolidge: »Niema argumentu przemawiającego przeciw ubezpieczeniu życiowemu. Jest faktem, że dla ochrony własnej rodziny i najbliższego otoczenia najodpowiedniejszem jest ubezpieczenie życiowe i że świat nie zna innych środków lepiej zabezpieczających byt rodziny aniżeli we formie ubezpieczenia życiowego. Dlatego nasz rząd Stanów Zjednoczonych zwraca specjalną uwagę na ufundowanie Towarzystw Ubezpieczeniowych i na zabezpieczenie odpowiednich środków gwarancyjnych tych towarzystw«.

Harding: »Ja bym zawsze dążył do tego by być raczej możliwie wysoko aniżeli nisko ubezpieczonym«.

Wiison: »Istniejemy na świecie nie dla siebie ale po to aby się troszczyć o innych. To jest równocześnie podstawą całego naszego gospodarstwa państwowego«.

Taft: »Wszystko, co dany mężczyzna wśród istniejących stosonków i okoliczności dla ochrony swojej rodziny uczynić może, mieści się w ubezpieczeniu życiowem«.

Roosevelt: »Ubezpieczenie życiowe powiększa stabilizację stosunków w handlu i w przemyśle, podwyższa poziom moralny ogólnych stosunków, wywołuje oszczędność i poczucie obowiązku a to wszystko przyczynia się do rozwoju dobrobytu danego narodu«.

Cleveland: »Zawrzyj ubezpieczenie życiowe i staraj się je utrzymać«!

Prosimy zawierać ubezpieczenie życiowe w Towarzystwie ubezpieczeń na życie »Feniks« za pośrednictwem »Zjednoczenia Mieszczańkiego« lub Banku dla Rzemiosła, Przemysłu, Handlu i Rolnictwa. Zgłoszenia przyjmuji sekretarjat »Zjednoczenia Mieszczaśskiego« lub Banku dla Rzemiosla, Przemysłu, Handlu i Rolnictwa, Kraków, św. Marka 8, telefon 0576 lub też wprost Tow. ubezp. »Feniks«, Biuro Filjalne, Kraków, ul. św. Gertrudy L. 8, Telef. 3723.

Konkursy.

Do chwili obecnej znajdują się pod konkursem na terenie Sądu Okręgowego w Krakowie z lat ubiegłych następujące większe firmy: z roku 1925 Polski Zw. Przem.-Handlowy S. z o. o., Gorlicka Fabryka Obuwia i Wyrobów Rymarskich S. A., Bank Wzajemnego Kredytu S. A. w Krakowie i Tuszowski Przemysł Leśny S. z o. o. Kraków. Z roku 1926: Józef Kręcina — piekarnia w Krakowie. Z roku 1927: Wawel — Tow. Spedycyjno-Transportowe w Krakowie. Z roku 1928: Fabryka maszyn rolniczych „Potęga“ S. A. w Oświęcimiu. Fabryka obuwia — Calderara-Bankman, Kraków. Z roku 1929: Firma Złotnicza — Kobyliński—Jarra, Kraków. Fabryka obuwia — Herkules S. z o. o. Kraków. Dom Spedycyjny Mendelson, Kraków. Zakłady Przemysłu Drzewnego S. A. w Trzebini. W dn. 25 stycznia b. r. Sąd Okręgowy w Krakowie otwarł postępowanie konkursowe firmie Zakłady Przemysłu Szklanego S. A. w Krakowie. Komisarzem konkursowym jest s. s. o. Kolbuszewski. Zarządcą masy Dr Jan Reklewski, adwokat w Krakowie.

Ugody.

Do Sądu Okręgowego w Krakowie wniesiono od Nowego Roku b. r. po dzień dzisiejszy ogółem 59 podań w sprawie otwarcia postępowania ugodowego, przyczem największą ilość wykazuje branża bławatna i skórzana.

Podatek przemysłowy.

Na czwartkowem posiedzeniu sejmowej podkomisji skarbowej klub Bezpartyjnego Bloku, występując w obronie rzemiosła i drobnego kupiectwa, odniósł ogromny sukces. Pos. Idzikowski zgłosił mianowicie projekt obniżenia stawki podatku obrotowego dla całej branży spożywczej, oraz dla całego rzemiosła (drobnej wytwórczości). Po wszechstronnem rozpatrzeniu projektu, oraz zbadaniu możliwości budżetowych minister skarbu p. Matuszewski zgodził się na obniżenie stawki podatku obrotowego z 2% na 1% dla całej branży spożywczej (rzeźnicy, wędliniarze, piekarze i cukiernicy), poczynając już od 1 kwietnia b. r., oraz na obniżenie tej samej stawki dla całego rzemiosła, poczynając od 1 stycznia 1931 r.

XXIII. WALNE ZGROMADZENIE

STOWARZYSZENIA SAMOPOMOCY DORAŻNEJ

odbędzie się

w niedzielę 16 marca 1930 r. o godz. 3½, względnie o godz. 4 po poł. w sali OO. Franciszkanów w Krakowie przy ul. Franciszkańskiej 4 — z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie.
2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
3) Sprawozdanie Wydziału za rok adm. 1929.
4) Zamknięcie rach. za r. 1929 i udzielenie absolutorjum Wydz.
5) Ustanowienie wysokości wkładek na r. 1930.
6) Wybór uzupełniający Wydziału.
7) » Komisji rewizyjnej.
8) » Sądu polubownego.
9) Wnioski Zarządu i członków.

Kraków, w lutym 1930.

Sekretarz: *Nowakowski* mp. Prezes: *Dr Racławicki* mp.

Skarbnik: *Łach* mp.

Wydawca: Komitet Wydawniczy przy Zjednoczeniu Mieszczańskiem w Krakowie.
Za Komitet Redakcyjny: Eustachy Gaertner. Redaktor odpowiedzialny: Dr. Marjan Kornecki
Odbito w drukarni „Czasu“ w Krakowie pod zarządem L. Wójcika.